

Міністерство освіти та науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик дошкільної освіти

Кваліфікаційна робота магістра

**з теми «ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У
ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЕЙДЕТИКИ»**

Виконала: здобувачка II курсу,
групи DO1-M23
спеціальності 012 Дошкільна освіта
за освітньо-професійною програмою
Дошкільна освіта
(денна форма здобуття освіти)
Ошурко Дарина Леонідівна

Керівник: **Газіна І.О.**,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії та методик дошкільної освіти

Рецензент: **Бахмат Н.В.**,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач, професор кафедри теорії та методик
початкової освіти

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	7
1.1 Сутність і особливості формування математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку	7
1.2 Ейдетика та її вплив на формування математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку	19
Висновок до розділу I.....	30
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ СФОРМОВАНOSTІ МАТЕМАТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	31
2.1 Організація та засоби дослідження сформованості математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку	31
2.2 Діагностика сформованості математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку	37
Висновок до розділу 2	42
РОЗДІЛ 3. ЕЙДЕТИКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	42
3.1 Експериментальна методика проведення логіко-математичних занять з засобами ейдетичних технік	43
3.2 Перевірка стану сформованості математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку	50
Висновки до розділу 3	55
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТКИ	66

ВСТУП

Актуальність теми дослідження: На сучасному етапі розвитку української освіти, яка має на меті проведення реформ згідно європейських норм і стандартів, появи нових стандартів та вимог в початковій школі, запровадження Нової української школи, вимагають переглянути чималу кількість сталих суджень та понять щодо всебічного розвитку дітей дошкільного віку.

Через посилення процесів трансформації у сфері освіти виникає потреба зміни вимог до виховання та навчання дітей дошкільного віку.

Реформування дошкільної освіти відбувається згідно Законів України «Про освіту» , «Про дошкільну освіту», Базового компоненту дошкільної освіти [3]. Зміни у законах, що регламентують роботу сфери дошкільної освіти передбачають впровадження новітніх методів, програм та підходів до освітнього процесу – інноваційних, неординарних, що мають на меті всебічний розвиток дитини як особистості та індивіда, розвиток її здібностей і талантів, формування комунікативної сфери та відповідних цінностей для подальшого навчання та соціалізації в суспільстві.

У Базовому компоненті дошкільної освіти в освітньому напрямі «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» закріплене положення про розвиток логіко-математичної компетентності дитини дошкільного віку (5-7 років), [3]. Тому нові вимоги та інноваційні методики торкнулися й логіко-математичного розвитку дитини дошкільного віку.

Однією з інноваційних методик якісного та ефективного формування математичних компетентностей дітей дошкільного віку виступає ейдетика, популярність якої набирає обертів у педагогів закладів дошкільної освіти. Ейдетика являє собою методику, яка використовує різні техніки розвитку пам'яті через асоціативне та образне мислення для запам'ятовування інформації та її детального відтворення.

Через актуальність ейдетики чимало науковців та педагогів описували її у своїх працях. Наприклад, Т. М. Дорошенко, О. Г. Брежнєва, Н. Ю. Рудницька,

Ю.М. Мурашевич, А. М. Васько, Н. П. Тарнавська присвятили свої наукові роботи вивченню особливостей логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку ейдетичними засобами. Окремим елементам застосування ейдетичних засобів для розвитку математичних компетентностей дошкільників офірували свої наукові добірки, такі науковці, як: С. Б. Рибак, О. Г. Задорожня, О. К. Калачикова, О. О. Яловська, Н. І. Круподер, і багато інших.

Незважаючи, що застосування ейдетики або її елементів має позитивний вплив та високу ефективність на практиці, питання доцільності їх запровадження у освітній процес дошкільників є одним з найбільш суперечливих у сфері дошкільної освіти.

Аналіз наукової та методичної літератури підтвердив значущість висвітлення даної проблеми, тому нами було обрано таку тему кваліфікаційної роботи: «Формування математичних компетентностей дітей дошкільного віку засобами ейдетики».

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити вплив ейдетики на формування математичних компетентностей дітей дошкільного віку.

Для реалізації мети кваліфікаційної роботи було поставлено такі **завдання:**

1. Розкриття змісту понять: «математичні компетентності», «логіко-математичний розвиток», «ейдетика».
2. Аналіз проблеми дослідження у психолого-педагогічній і науковій літературі.
3. Експериментальне вивчення стану сформованості математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку.
4. Розробка і проведення експериментальної методики проведення логіко-математичних занять з засобами ейдетики для розвитку математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку.
5. Аналіз ефективності впровадження експериментальної методики.

Об'єкт дослідження: математичні компетентності дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження: вплив ейдетики на формування математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку.

Методи дослідження:

- теоретичні методи (синтез та аналіз наукових досліджень даної проблеми, порівняння, систематизація та узагальнення отриманих результатів);
- емпіричні методи (бесіди, спостереження, педагогічний експеримент);
- математико-статистичні методи (кількісний і якісний аналіз емпіричних даних).

Теоретичне значення дослідження:

- З'ясовано особливості формування математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку.
- Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено вплив ейдетики на формування математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку.
- Досліджено основні показники сформованості математичних компетентностей у дітей старшого дошкільного віку.
- Теоретично і експериментально обґрунтований комплекс логіко-математичних занять з засобами ейдетики для розвитку математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку.

Практичне значення отриманих результатів:

Розроблено комплекс логіко-математичних занять з елементами ейдетики для розвитку математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку.

Результати дослідження можуть бути використані у подальших дослідженнях цієї ж тематики, педагогічними працівниками ЗДО та батьками вихованців на практиці, з метою розвитку математичних компетентностей дітей, а також у освітньому процесі закладів вищої освіти.

Експериментальна база. Дослідження проводилися на базі закладу дошкільної освіти (дитячий садок) «Колосок» с.Тинне комунальної власності Немовицької сільської ради (18 дітей (9 хлопчиків, 9 дівчаток) 5-6-річного віку.

Апробація результатів дослідження: основні положення і висновки дослідження відображені у: Ошурко Д., Газіна І., Використання ейдетичних технік у процесі формування математичної компетентності дітей дошкільного віку. Збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти та молодих науковців. *Особливості організації життєдіяльності дитини у сучасному дошкіллі*. Умань: 2024. С. 84-87; участь в Х міжнародній науково-практичній конференції. *Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти*. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: 2024.

Структура кваліфікаційної роботи: вступ, три розділи з підрозділами, висновки, список використаних джерел (66 найменувань) та додатки. У роботі є 3 таблиці, 10 рисунків. Основний зміст магістерської роботи викладено на 51 сторінці. Повний обсяг роботи становить 81 сторінку.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного аналізу формування математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку засобами ейдетики, ми дійшли наступних висновків:

1. На основі аналізу наукових джерел та документів, що регламентують освітні процеси в ЗДО було встановлено визначення поняття «математична компетентність» – це система знань, умінь та навичок отриманих у результаті засвоєння математичного матеріалу та їх використання на практиці. Формування математичних компетентностей у дітей старшого дошкільного віку відіграє важливу роль у всебічному розвитку дошкільника, рівень якого визначається сукупністю якісних особливостей засвоєння математичних уявлень та понять, зокрема: число, лічба, вимірювання, величина, геометричні фігури, просторові та часові взаємозв'язки, арифметичні дії. Також було визначено принципи та психолого-педагогічні умови за якими здійснюється навчання дітей математики, що формує в них математичні компетентності.
2. Визначено методику, яка має ефективний вплив на формування математичних компетентностей – ейдетику. Ейдетика – це інноваційна методика запам'ятовування інформації, що використовує різні техніки розвитку процесів пам'яті через асоціативне та образне мислення. Оволодіння математичними знаннями, вміннями та навичками однозначно складний процес, а використання ейдетичних технік полегшує його та покращує рівень сформованості математичної компетентності. Також було наведено конкретні техніки та методики, що користуються популярністю через педагогів-практиків для навчання математики: «Оживлення», «Вільні асоціації», «Тактильні асоціації», «Предметні асоціації», «Звукові асоціації», «Перевтілення», «Друдли», «Трансформація», вправи О. Калачикової тощо.

3. Проведено первинну діагностику рівня сформованості математичних компетентностей у дітей старшого дошкільного віку та педагогічного спостереження за двома групами (експериментальною та контрольною). За результатами якого було виділено наступне: загальний рівень сформованості математичних компетентностей є середнім (50%), а низький сягає 44% (8 дітей: 3 осіб в КГ та 5 в ЕГ), достатній рівень присутній лише у 6% (1 особа з КГ).
4. Було розроблено та впроваджено методику формування математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку з використанням засобів ейдетики. В основу її змісту покладено наявність мети та формуючих компонентів, а також використання різних методів, технік ейдетики, вправ, завдань та ігор ейдетичного характеру. Запропонована методика містила 5 компонентів: «формування уявлень про цифри та арифметичні знаки «–», «+», «=», «<», «>»; «формування уявлень про геометричні фігури; «формування уявлень про величини та вимірювання (довжину, висоту, ширину, товщину); «формування уявлень про часові та просторові відношення», «формування вміння класифікувати, порівнювати, узагальнювати, визначати спільні та відмінні риси предметів та фігур». Відповідно до кожного компоненту були підібрані ейдетичні вправи та завдання. Також були наявними 5 занять з математики для дітей старшого дошкільного віку, по одному до кожного формуючого компонента: «Подорож в країну Чисел»; «Подорож країною Геометричних Фігур»; «Подорож в країну Величин»; «Подорож у країну Арифметики»; «Подорож до країни Простору». Для формування цієї методики було використано такі ейдетичні техніки: метод «Цицерона», палички К'юїзенера, блоки Дьенеша, танграм, емоційні, візуальні, нюхові, слухові та дотикові асоціації, метод «Оживлення», метод «Створення символу-образу», друдли, предметні асоціації.
5. Проведення контрольного моніторингу рівня сформованості математичних компетентностей в обох групах та порівняльний аналіз з первинним показав,

що низький рівень зменшився на 33%, а достатній зріс на 33%, середній тримається 50%. Загальний рівень сформованості математичних компетентностей в ЕГ зріс на 22%, тоді як в КГ на 13%, що свідчить про ефективність запровадженої методики формування математичних компетентностей дітей старшого дошкільного віку з використанням ейдетичних засобів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аладишева Г.О. Використання елементів ейдетики в навчанні дітей початкової школи (Методичні рекомендації щодо введення ейдетики в повсякдення школярів молодших класів). Одеса : Одиссея, 2015. 66 с.
2. Антощук Є. Ейдетичні вправи для пам'яті й уяви. *Дошкільне виховання*. 2014. № 1. С. 18–19.
3. Базовий компонент дошкільної освіти: наук. кер. Т. О. Піроженко ; авт. Кол.: О. М. Байер, О. К. Безсонова, О. Г. Брежнєва, Н. В. Гавриш, Л. П. Загородня, О. Г. Косенчук. Київ : Видавництво, 2021. 26 с. URL: <https://pedpresa.com.ua/206188-bazovyj-komponent-doshkilnoyi-osvity-nova-redakcziya.html> (дата звернення 15.10.2023)
4. Баглаєва Н. І. Індивідуально-диференційований підхід до формування математичних уявлень у дітей шостого року життя : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Київ, 1997. 17 с.
5. Баглаєва Н. І. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільнят. *Дошкільне виховання*. 1999. № 7. С. 3–4.
6. Бесєдіна А. Вплив методів і завдань ейдетики на розвиток особистості дитини: досвід школи № 318 м. Києва. *Рідна школа*. 2009. № 2/3. С. 61-62.
7. Бех І. Д. Виховання особистості : навч.-метод. посіб. 7-е вид., перероб. і доп. Київ : Либідь, 2018. 848 с.
8. Білан О. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / за заг. ред. О. В. Низьковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.
9. Богайчук Р. В. Практика ейдетики в початковій школі: посібник для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 48 с.
10. Брежнєва О. Г. Математичний розвиток дошкільників: теорія і технологія. Монографія. Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. 481 с.

- 11.Брежнєва О. Г. Методичний аналіз змісту математичного розвитку дітей дошкільного віку: порівняння чинних програм : Вісник Черкаського університету, 2017. № 12. С. 10–18.
- 12.Брежнєва О. Г. Теорія і практика математичного розвитку дітей 3-6 років у системі дошкільної освіти : дис. на здоб. наук. ступеня д. пед. наук за спеціальністю 13.00.08. Дошкільна педагогіка. Київ : Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, 2019. 665 с.
- 13.Брежнєва О. Г., Щербакова К. Й. Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку : навч.-метод. посіб. Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2019. 200 с.
- 14.Брежнєва О. Г., Щербакова Є. Й. Формування елементів математики у дітей дошкільного віку : метод. рек. ло семінар. і практ. занять. Маріуполь, 2006. 97 с.
- 15.Васько А. М. Ейдетика для дошкільнят : програма розвитку пізнавальної активності дошкільників методами ейдетики. *Обдарована дитина*. 2013. № 4. С. 51–59.
- 16.Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посібник. Київ : Академія, 2016. 616 с.
- 17.Гевко О., Дутко Р. Педагогічні шляхи логіко-математичного розвитку дітей старшого дошкільного віку. *Молодь і ринок*. 2019. № 10 (177). С. 60–64.
- 18.Гришко О. І., Клевака Л. П., Крупицька І. С. Ейдетика як інноваційна технологія формування логіко-математичних уявлень дошкільника. *Становлення і розвиток педагогіки* :зб. мат. між. наук.-практ. конф., м. Івано-Франківськ, 23-24 грудня 2016 р. Івано-Франківськ : Видавець Кравчук І.К., 2016. С. 156–159.
- 19.Дорошенко Т. М., Мацько В. В. Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень. навч.посіб. Кременчук : Бітар, 2019. 96 с.
- 20.Ейдетика як засіб підготовки дитини до школи/ Авт.-упоряд. М. Л. Кривоніс, О. Л. Дроботій. Харків : Ранок, 2012. 160 с.

- 21.Задорожня О. Г. Ейдетика у корекційній роботі з дітьми із затримкою психічного розвитку. *ІТТА*. 2017. № 8. С. 347–355.
- 22.Зайцева Л. Методика організації індивідуальної роботи в процесі формування у дітей дошкільного віку елементарної математичної компетентності : навч.-метод. посіб. Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2015. 240 с.
- 23.Зайцева Л. Щоб математика розум впорядкувала. *Дошкільне виховання*. 2014. № 7. С. 17–21.
- 24.Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності старших дошкільників : методичний посібник. Харків : Ранок, 2008. 160 с.
- 25.Зайцева Л. І. Формування елементарної математичної компетентності в дітей старшого дошкільного віку : автореф. дис. кан. пед. наук : 13.00.08. Київ, 2005. 20 с.
- 26.Закон «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звертання: 01.11.2023)
- 27.Іщенко Л. В. Формування логіко-математичних понять у дітей старшого дошкільного віку. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2009. Вип. 2. С. 139–144.
- 28.Іщенко Л. В. Логіко-математичний розвиток дітей 5–7 років : навч. посіб. Бердянськ : БДПУ, 2010. 144 с.
- 29.Іщенко Л. В. Педагогічні технології супроводження процесу формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : нав. пос. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 149 с.
- 30.Калачикова Е. Ейдетика: розвиток пам'яті та уваги у дітей та дорослих. <https://www.shaleny-ravlyk.com/> (дата звернення: 07.01.2024).
- 31.Ковба Ю. В. Використання прийомів ейдетики у процесі ознайомлення дітей дошкільного віку з цифрами і числами. *Науковий вісник Бердичівського педагогічного університету*. 2016. № 5. С. 32–33.
- 32.Круподер Н. І. Ейдетика як засіб розвитку пам'яті дитини дошкільного віку. *Нива знань*. 2015. № 2. С. 39–40.

- 33.Лазарович Н. Б. Логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку: метод. рек. Івано-Франківськ, 2015. 90 с.
- 34.Литвин В., Арест М. Психолого-педагогічні засади математичного розвитку дітей у закладах дошкільної освіти. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2018. № 22. С. 121–132.
- 35.Любченко І.І. Інноваційна діяльність із запровадження логіко-математичного розвитку в дошкільному навчальному закладі. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Серія «Педагогіка та психологія». 2015. № 1. С. 17–20.
- 36.Марущак О.М. Поняття компетентності у педагогічній діяльності. *Креативна педагогіка: наук.-метод. журнал*. Житомир: Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся». 2016. Вип. 11. С. 97-108.
- 37.Матеріал для визначення розвиненості та освіченості дитини дошкільного віку за програмою розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільня» : метод. посіб. Кривий Ріг : Інноваційно-методичний центр» 2015. С. 294-296.
- 38.Маханькова І. Система роботи з розвитку ейдетичної пам'яті у дітей старшого дошкільного віку: зб. наук. ст. студентів спеціальності «Дошкільна освіта» / за заг. ред. проф. О.Л. Кононко. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. С. 94–98.
- 39.Медвідь С.М., Стрілецька Н.М. Використання елементів ейдетики на уроках математики в початковій школі: науковий часопис. *Вісник ЧНПУ*. 2016. Випуск 125. С. 361-362.
- 40.Методика розроблення професійних стандартів. Наказ Міністерства соціальної політики України 22.01.2018 № 74 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18/Ed20180122#n23> (дата звернення 19.02.2024)
- 41.Національна освіта у контексті творчості А. С. Макаренка : зб. наук. праць /За ред. проф. М. В. Левківського. Житомир : ЖДЦНТІЕІ, 2003. 156 с.

- 42.Нікітіна А. Ейдетика – мистецтво ефективного сприйняття. *Психолог. Шкільний світ*. 2011. № 20. С. 34–35.
- 43.Нікітіна О. О. Формування готовності дитини до навчання математики в школі засобами ігрових технік. *Актуальні питання освіти і науки* : зб. наук. статей. 2017. С. 112–117.
- 44.Очеретна К. С. Впровадження ейдетики в системи навчально-виховної роботи з дітьми дошкільного віку. *Наука і освіта*. 2013. № 5. С. 41–44.
- 45.Павловська І., Горобчук Н. Допоможемо гостю з Місяця : заняття з використанням елементів ейдетики для дітей середньої групи. *Дошкільне виховання*. 2014. № 4. С. 33–35.
- 46.Пашенко О. Асоціації за друдлами. *Дошкільне виховання*. 2009. № 4. С. 24–25.
- 47.Пашенко О. Ейдетика в навчанні. *Дошкільне виховання*. 2010. № 5. С. 20–22.
- 48.Пашенко О. Ейдетика для розвитку й навчання. *Дошкільне виховання*. 2010. № 10. С. 16–18.
- 49.Підлипняк І. Ю. Логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку : особливості освітньо-виховного процесу. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія «Педагогіка. Соціальна робота». 2017. Випуск 2 (41). С. 194–197.
- 50.Підлипняк І. Ю. Сучасні підходи до організації логіко-математичної діяльності дітей дошкільного віку. *Теорія та практика оновлення сучасної дошкільної освіти* : мат. всеукр. наук.-практ. конф., присв. 50-тирічному ювілею соц.-пед. ф-ту. Донецьк, 2010. С. 165–167.
- 51.Позднякова В.В., Заплаткіна Н.В. Логіко-математичний розвиток дошкільнят : інноваційні аспекти альтернативної технології математичної освіти. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя*. Серія «Психолого-педагогічні науки». 2006. № 5. С. 64–66.
- 52.Потурай Л. Л. Використання елементів ейдетики у роботі з дошкільниками. Харків : Знання, 2014. 84 с.

- 53.Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція : Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2021 р. № 33. URL : <https://emetodyst.mcfr.ua/npd-doc?npmid=94&npid=60163&anchor=#> (дата звернення: 08.03.2024).
- 54.Приходченко К. Метод ейдетики як розвивальна технологія. *Початкова школа*. 2013. № 3. С. 48–50.
- 55.Сеніна О. А. Досвід роботи вихователя Сеніної С. А. Розвиток пізнавальної сфери дітей дошкільного віку засобами ейдетики. Запоріжжя: ДОН ЗМР, 2018. 28 с.
- 56.Сидоренко Т. В. Формування логіко-математичної компетентності дітей дошкільного віку. *Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі* : зб. наук. праць / за заг. Ред. О. А. Гнізділової, відпов. Ред. Н. В. Ковалевська. Полтава : ФОП Цьома С. П., 2019. Вип. 3. С. 181–185.
- 57.Скубій О.С. Формування художньо-образного мислення засобами ейдетики. Опис досвіду роботи вчителя. 2018. URL: https://skubiy.ucoz.ru/index/opis_pedagogichnogo_dosvidu/0-38 (дата звернення: 15.02.2024).
- 58.Словник іншомовних слів / Уклад.: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. – К.: Наукова думка, 2000. – 680 с.
- 59.Смольянінова С.К. Використання основ ейдетики в роботі з дітьми дошкільного віку. *Педагогіка*. 2016. № 9. С. 1–7.
- 60.Собко Л. Розвиваємо асоціативне мислення : дидактичні ігри з використанням прийомів ейдетики. *Палітра педагога*. 2017. № 3. С. 20–21.
- 61.Старченко В. Л. Логіко-математичний аспект дошкільної освіти. *Дошкільне виховання*. 2005. №7. С. 19–21.
- 62.Сучасні технології формування логіко-математичної компетентності в дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / за заг. ред. Н. П. Тарнавської, Н. Ю. Рудницької, Ю. М. Мурашевич. Житомир : ФОП «Левковець», 2015. 430 с.

63. Український педагогічний словник / за ред. С.У. Гончаренка. Київ : Либідь, 2017. 376 с.
64. Шах М. Розвиток пам'яті дошкільників: ейдетичні методи. *Психолог дошкілля*. 2017. № 6. С. 4–8.
65. Шматченко Г. О. Моделювання як засіб формування логікоматематичної компетентності старших дошкільників. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2018. № 6 (21). С. 18–25.
66. Яловська О.О. Цікаві цифри : Використання прийомів ейдетики при ознайомленні з цифрами. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 128 с.